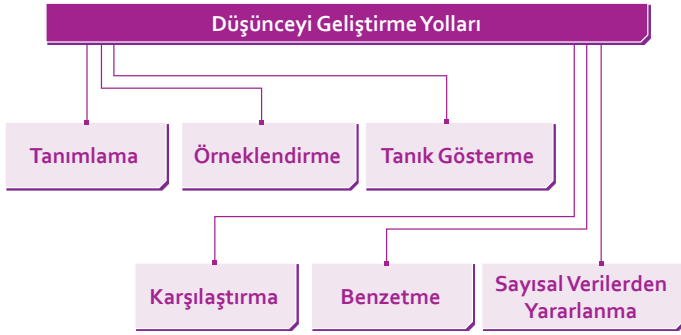

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Fosil, çok eski zamanlarda toprak altında gömülü kalmış ve orada taşlaşmış durumda bulunan bitki ve hayvan kalıntılarıdır. Çeşitli jeolojik devirlerde yaşamış olan insan, hayvan ve bitki türlerine ait fosiller üzerinde araştırmalar yapan ve jeolojik devirlerde yaşayan canlılar hakkında bilgi sahibi olunmasına yardımcı olan bilim dalına ise paleontoloji denir. Fosil toplayıp bunlar üzerinde çalışma yapan kişiler, paleontologlardır. Fosiller bir polen tanesi büyüklüğünde ya da dev bir dinazorun kemiği büyüklüğünde olabilir. Bir hayvan ya da bitkinin fosilleşmesi için milyonlarca yıl devam eden bir süreç gerekmektedir.

Örnekleme

Bir parçada ileri sürülen düşünceyi somutlamak, inandırıcı hâle getirmek için **örneklendirme** yöntemine başvurulur.

ÖRNEK

Kentsel düş gücünü heceleyenler, kentin karakteri olan nesnelerdir. Bu nesneler, kentin tarihine tanıklık eden ve onunla bütünleşen varlıklar olarak kendilerini kabul ettirir. Dilsiz güçler rolünde hep sahnedirler. Galata Kulesi, Beyoğlu'nun yıkık dökük evleri, bir avlunun gölgesindeki zarif bir kuyu, kim bilir güneşin yakıcılığında hangi sohbetlere siper olmuş görkemli asırlık çınarlar, yüzyıllık bir çeşme, küçük bir fotoğrafçının vitrinini süsleyen eski aile fotoğrafları... Bu nesnelerin işlevi; varlıklarıyla kentin romanını yazmak, varlıklarını sürdürürken çağın yüklediği yeni anlamlara rağmen kente sahip çıkmaktır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Öyküleme
- B) Örneklendirme
- C) Tanık gösterme
- D) Tanımlama
- E) Karşılaştırma

(2020 - ÖSYM)

Tanık Gösterme (Alıntı Yapma)

Ortaya konan düşünceyi desteklemek, inandırıcı kılmak amacıyla konuyla ilgili söz sahibi, alanında uzman, güvenilir bir kişinin sözünden alıntı yapmaya **tanık gösterme** denir.

Hayaller insanı öylesine motive eder ki belli bir süre sonunda siz hayalin peşini bıraksanız da hayaller sizin peşinizi bırakmaz. Zaten bizi hayata bağlayan biraz da gerçekleşmemiş hayaller değil midir? **"Hayallerini ve ideallerini bıraktıysan bari yaşamayı da bırak."** der Marian Anderson. Siz hayalinizin peşinden koşun, işte o zaman o hayal, hayat yolunda sizin elinizden tutacak, terinizi silecek ve varış yerinde sizi bekliyor olacaktır.

ÖRNEK

Soru 1: Kişiden söz edilse ama "kişinin sözüne" yer verilmesine tanık gösterme olur mu?

Cevap:

Soru 2: "Dolaylı Anlatım" da tanık gösterme olur mu?

Cevap:

Soru 3: Tanık gösterme için illaki ünlü birisi mi olmalı? Dedemin, annemin vs. sözü olamaz mı?

Cevap:

ÖRNEK

Soru 4: "Bir düşünür" dese ama düşünürün adını vermese bu tanık gösterme olur mu?

Cevap:

Soru 5: "Atasözleri" tanık gösterme midir?

Cevap:

Karşılaştırma

Aralarında benzerlik ya da farklılık bulunan varlık veya kavramların bu özelliklerinin kıyaslanarak verilmesine **karşılaştırma** denir.

ÖRNEK

İradeli insanlar bir işe başlamadan önce o işle ilgili karşılarına çıkabilecek sıkıntıları, zorlukları peşinen kabullenirler. Yaşadıkları sorunları çözmek için sonuna kadar uğraş verirlir. Bu sayede çalışmaları sırasında morallerini asla bozmazlar ve sabırla çalışarak işlerini başarıyla sonuçlandırır. Maymun iştahlılar yani hevesi çabuk geçenler ise çok geçmeden işten sıkılır, yeni bir işe başlamak isterler ya da küçük bir sıkıntı karşısında o işi yarım bırakırlar. Böyle davrandıkları için de genellikle başarısız olurlar.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Örneklendirme B) Karşılaştırma C) Tanımlama
D) Benzetme E) Tanık gösterme

Benzetme

Anlama güç kazandırmak için nitelikçe zayıf olanı, güçlü olanın özelliklerinden hareketle anlatmaya **benzetme** denir.

- ▶ Sabaha karşı yağmaya başlayan kar, **beyaz bir gelinlik gibi** ağaçların üzerini kapladı.
- ▶ **Koca bir dağ andıran** adam salonun kapısından güçlükle geçerek içeri girdi.

Benzetmeye başvuru paragraflarda varlık ya da kavramlar birbirine benzetilerek anlatılır. Bu nedenle benzetmeyle karşılaştırmanın birbirine karıştırılmaması gerekir. Benzetmede yalnızca aralarında benzerlik ilgisi bulunan varlıkların, kavramların ortak noktaları belirtilirken karşılaştırmada varlıkların hem ortak hem de farklı yönleri “daha, en, pek, ise” gibi sözcüklerle verilir.

Sayısal Verilerden Yararlanma

Ortaya konan düşüncüyü güçlü kılmak, inandırıcılığı artırmak için istatistiksel sonuçlara başvurmaya **sayısal verilerden yararlanma** denir.

Tanzimat Dönemi’nde yazar ve şairlerimizin %79’u İstanbul’da, %7’si Anadolu’da doğmuştur. Cumhuriyet’ten sonra ise bu oranlarda büyük bir değişme yaşanmış; İstanbul doğumluların oranı %29, Anadolu doğumluların oranı ise %67 olmuştur. Bu, bize Türk edebiyatının halkçı bir nitelik kazandığını göstermez mi?